

Sygn. akt II Ca 987/23

POSTANOWIENIE

Dnia 29 lutego 2024 r.

**Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim II Wydział Cywilny Odwoławczy
w składzie następującym:**

Przewodniczący: Sędzia Agata Kowalska

Protokolant: Monika Zbrozek

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 22 lutego 2024 r.

sprawy z wniosku D. K., M. K. (1), Z. P.

z udziałem S. K. (1), K. Z.

o uwłaszczenie

na skutek apelacji wnioskodawczyni Z. P.

od postanowienia Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim

z dnia 31 października 2022 r. sygn. akt I Ns 1171/21

postanawia:

- 1. sprostować z urzędu w punkcie 1. (pierwszym) postanowienia z dnia 31 października 2022 roku błędnie wpisane nazwisko w ten sposób, że w miejsce „S. i M. małżonkowie K.” wpisać prawidłowo „S. i M. małżonkowie K.”;**
- 2. zmienić zaskarżone postanowienie w punkcie 1. (pierwszym) w ten sposób, że jako podstawę stwierdzenia nabycia własności nieruchomości wskazać art. 1 ust. 2 powołanej w nim ustawy;**
- 3. oddalić apelację w pozostałym zakresie;**
- 4. ustalić, że każdy z uczestników ponosi koszty postępowania odwoławczego związane ze swoim udziałem w sprawie.**

Agata Kowalska

Sygnatura akt II Ca 987/23

UZASADNIENIE

W dniu 04 grudnia 2015 r. do Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim wpłynął wniosek M. K. (1) o nabycie przez M. K. (2) i S. K. (2) na prawach małżeńskiej wspólności ustawowej własności nieruchomości rolnej o pow. (...) ha oznaczonej jako działka nr (...) położonej w obrębie (...) W., w gminie T.. Sprawa w przedmiocie uwłaszczenia nieruchomości została zarejestrowana pod sygn. akt I Ns 857/20.

Postanowieniem z dnia 25 stycznia 2021 r. wydanym w sprawie I Ns 857/20 Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim odrzucił wniosek o uwłaszczenie oraz ustalił, że każdy

z uczestników ponosi koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie.

Zażalenie pełnomocnika wnioskodawczyni na powyższe postanowienie zostało oddalone przez Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim postanowieniem z dnia 24 czerwca 2021r., w sprawie sygn. akt II Cz 98/21.

W uzasadnieniu Sąd Okręgowy wskazał, że złożona do akt sprawy decyzja z dnia 5 września 1977 roku (...)Komisji (...) Nr (...) podlegała innej wykładni, niż to uczynił Sąd Rejonowy. Sąd ten podzielił pogląd skarżącego, że jest to decyzja uchylająca rozstrzygnięcie organu I instancji i przekazująca mu sprawę do ponownego rozpatrzenia. Decyzja organu wojewódzkiego nie jest więc decyzją kończącą postępowanie administracyjne. Ma charakter kasacyjny. Dalsze postępowanie winno być prowadzone przed Naczelnikiem (...) w T. (...). Wskazanie, jaki podmiot spełnia przesłanki do nabycia własności przedmiotowej nieruchomości rolnej w myśl przepisów ustawy z dnia 26 października 1971 roku (Dz.U. Nr 27, poz.250, z późn. zmianami) ma charakter poglądu prawnego zaprezentowanego przez organ II instancji. Nie jest to jednak rozstrzygnięcie, które wykluczałoby potrzebę przekazania sprawy do ponownego rozpoznania organowi I instancji. Z tej przyczyny, w ocenie Sądu II instancji nie sposób było zaakceptować stanowiska Sądu I instancji in meriti, który w decyzji (...) Komisji (...) z dnia 5 września 1977 r. upatrywał merytorycznego rozstrzygnięcia wyłączającego drogę sądową. Sąd Okręgowy - przyjmując że, sprawa nie została prawomocnie i ostatecznie zakończona przed organem administracji - wskazał, że

w myśl art. 8 § 1 ustawy z dnia 26.03.1982 r. o zmianie ustawy Kodeks Cywilny oraz o uchyleniu ustawy o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych (Dz. U. Nr 11, poz. 81) powinna być przekazana do dalszego rozpoznania właściwemu sądowi rejonowemu. Reasumując, Sąd odwoławczy uznał, że zachodzi przypadek „sprawy będącej w toku”, co stwarza czasową niedopuszczalność drogi sądowej i dopiero po przekazaniu sprawy przez organ administracyjny będzie możliwe kontynuowanie niedokończonego postępowania uwłaszczeniowego.

W następstwie powyższego Gmina T. jako organ administracyjny przekazała akta sprawy Sądowi Rejonowemu w Piotrkowie Trybunalskim. Sprawa została zarejestrowana pod sygn. akt I Ns 1171/21.

Na rozprawie w dniu 16 marca 2022 r. D. K. i M. K. (1) poparły wniosek o uwłaszczenie na rzecz S. i M. K. (2).

Pełnomocnik Z. P. wniósł o odrzucenie wniosku. Zajął stanowisko jak w sprawie sygn. akt 1 Ns 857/20. Na wypadek jednak, gdyby Sąd nie odrzucił wniosku, podnosił, iż w 1963 r. małżonkowie K. przekazali nieformalnie nieruchomość M. K. (3) i to on winien zostać uwłaszczonym.

Pełnomocnik Gminy T. nie zajął stanowiska i wniósł o zwolnienie Gminy T. od udziału w sprawie. Sąd postanowił zwolnić Gminę T. od udziału w sprawie, albowiem jej rola sprowadzała się jedynie do przekazania akt sprawy.

Postanowieniem z dnia 13 kwietnia 2022r. w sprawie I Ns 1171/21 Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim odmówił odrzucenia wniosku o uwłaszczenie.

Zażalenie wnioskodawczyni Z. P. na powyższe postanowienie zostało oddalone postanowieniem Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 23 czerwca 2022r., sygn. akt II Cz 126/22.

Na rozprawie w dniu 17 października 2022 r. pełnomocnik M. K. (1) poparł wniosek. D. K. przyłączyła się do wniosku.

Pełnomocnik Z. P. wniósł o odrzucenie bądź oddalenie wniosku.

Do czasu wydania rozstrzygnięcia stanowiska stron nie uległy zmianie.

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 31 października 2022 r. Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim :

1. stwierdził, że S. i M. małżonkowie K. nabyli z dniem 4 listopada 1971 r. do wspólności majątkowej małżeńskiej na podstawie art. 1 pkt 1 ustawy z 26 października 1971 r. o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych własność nieruchomości położonej w W., gmina T., obręb (...), o powierzchni (...) ha, oznaczonej w ewidencji gruntów numerem działki (...), opisanej na mapie sporządzonej dnia 18 stycznia 2022 r. przez J. B., dla której w Sądzie Rejonowym w Piotrkowie Trybunalskim nie ma urządzonej księgi wieczystej ani założonego zbioru dokumentów;

2. ustalił, że strony ponoszą koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie.

Podstawę powyższego rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia i rozważania Sądu Rejonowego:

M. K. (2) i S. K. (2) w dniu 13 czerwca 1936 r. przed Kierownikiem Urzędu Stanu Cywilnego w T. (...) zawarli związek małżeński. S. K. (2) zmarł

w dniu (...) r., a M. K. (2) w dniu (...) r.; do dnia śmierci zamieszkiwali w miejscowości W..

Ze związku małżeńskiego posiadali oni dzieci: M. K. (3), D. K., M. K. (1), H. Z. oraz Z. P.. M. K. (3) zmarł w dniu (...) w T. (...). Był kawalerem, nie posiadał dzieci.

Decyzją(...) Komisji(...)

z dnia 5 września 1977 r., nr: (...), po rozpatrzeniu sprawy z odwołania M. K. (2) od decyzji Naczelnika (...) w T. dotyczącej uznania S. K. (2) za właściciela nieruchomości rolnej o pow. (...) ha położonej w W. stwierdzono, iż S. i M. małż. K. stali się właścicielami nieruchomości rolnej o pow. (...) ha położonej w W..

W uzasadnieniu wskazano, że przedmiotowa nieruchomość rolna stanowiła własność J. K. (1), który zmarł w(...) r. Część gospodarstwa uwłaszczonego otrzymał od ojca, który zapisał mu ją aktem notarialnym. Pozostałą część otrzymał wspólnie z żoną po spłaceniu spadkobierców J. K. (1). Z powyższego wynikało, że ze względu na długoletni okres samoistnego posiadania, S. i M. małż. K. spełniają wymogi do otrzymania aktu własności na podstawie art. 1 ust. 2 ustawy o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych.

Na nieruchomości położonej w miejscowości W. znajdowały się ziemia orna oraz działka z zabudowaniami. S. K. (2) sam obrabiał ziemię, dopiero pół roku przed śmiercią zaniechał pracy. Nieruchomość nie była nikomu przekazana. Syn M. K. (3) wykonywał różne czynności pomocnicze w gospodarstwie, pracował także w kopalni oraz w cegielni.

Ok. 1971 r. M. K. (3) przebywał i pracował przez kilka miesięcy na (...). Później wrócił do domu rodzinnego. Następnie odbył służbę wojskową. W gospodarstwie rolnym mieszkali i pracowali małżonkowie K. oraz ich dzieci. Potem córki wyszły za mąż, wyprowadziły się, a ich rodzice zostali sami. Po powrocie z wojska syn mieszkał z rodzicami i razem z nimi pracował w gospodarstwie. M. K. (1) w 1971 r. miała ok. 15 lat, wyszła za mąż w 1980 r. Z. P. wzięła ślub w dniu (...) r., H. Z. wyszła za mąż w 1963 r.

O wszelkich sprawach związanych z gospodarstwem decydowali wyłącznie S.

i M. K. (2). Od decyzji uwłaszczeniowej M. K. (2) odwołała się, albowiem całe życie tak samo jak mąż pracowała w gospodarstwie, a nadto wniosła swój majątek.

M. K. (3) informował swojego kolegę, J. O. (1), że rodzice zamierzają mu przekazać ziemię. Nigdy jednak nie powiedział, że faktycznie do tego doszło. J. O. (1) nie słyszał również od S. i M. K. (2) o tym, aby kiedykolwiek przekazali synowi gospodarstwo.

S. K. (2) po ukończeniu 60-tego roku życia zaczął chorować, głównie na astmę. Jednak choroba ta nie uniemożliwiła mu pracy w gospodarstwie. M. K. (3) poza okresem przebywania w wojsku i na (...) mieszkał z rodzicami. W gospodarstwie oprócz ziemi uprawnej był również inwentarz: krowy oraz trzoda chlewna.

Sąd Rejonowy ustalił stan faktyczny w oparciu o dokumenty zgromadzone w sprawie, których wiarygodności nie podważał żaden z uczestników postępowania. Także Sąd nie dopatrywał się przesłanek do zakwestionowania ich autentyczności.

W sprawie niniejszej Sąd dopuścił również dowody z akt spraw I Ns 857/20 oraz I Ns 1466/16, toczących się przed Sądem Rejonowym w Piotrkowie Trybunalskim. Nadto uwzględnił osobowe źródła dowodowe z zeznań D. K., M. K. (1) i Z. P. oraz stawających świadków J. K. oraz J. O. (1). Dowodom tym Sąd dał wiarę jedynie w takim zakresie, w jakim korespondowały ze sobą wzajemnie tworząc spójną, logiczną całość.

Sąd I instancji zważył, że zgodnie z treścią przepisu art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1971 roku o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych (Dz.U nr 27 z 1971 roku, poz.250) nieruchomości wchodzące w skład gospodarstw rolnych, zwane dalej „nieruchomościami”, znajdujące się w dniu wejścia w życie ustawy w samoistnym posiadaniu rolników stają się z mocy samego prawa własnością tych rolników, jeżeli oni sami lub ich poprzednicy objęli te nieruchomości w posiadanie na podstawie zawartej bez prawem przewidzianej formy umowy sprzedaży, zamiany, darowizny, umowy o dożywocie lub innej umowy o przeniesienie własności albo umowy o dział spadku.

Stosownie zaś do treści przepisu art. 1 ust. 2 w/w ustawy rolnicy, którzy do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy posiadają nieruchomości jako samoistni posiadacze nieprzerwanie od lat pięciu, stają się z mocy samego prawa właścicielami tych nieruchomości chociażby nie zachodziły warunki określone w ust. 1. Jeżeli jednak uzyskali posiadanie w złej wierze, nabycie własności następuje tylko wtedy, gdy posiadanie trwało, co najmniej przez lat dziesięć.

Sąd wskazał, że istnienie posiadania samoistnego warunkuje faktyczne władztwo nad rzeczą i obejmuje dwa elementy: element fizyczny (corpus) oraz element psychiczny (animus). Oba te elementy muszą wystąpić łącznie, aby można było przyjąć, iż zachodzi posiadanie nieruchomości. Posiadaczem samoistnym jest ten, kto włada nieruchomością jak właściciel. Zakres faktycznego władztwa przy posiadaniu samoistnym odpowiadający prawu własności sprowadza się do korzystania z rzeczy i rozporządzania nią jak właściciel. Posiadanie jest stanem, posiadacz może w stosunku do rzeczy nawet przejściowo nie wykonywać władztwa

i na skutek tego nie utraci jej posiadania. Trudności dowodowe związane z oceną charakteru posiadania łagodzą domniemanie przewidziane w przepisie art. 339 kc. Zgodnie z treścią tegoż przepisu domniemywa się, że ten, kto rzeczą faktycznie włada, jest posiadaczem samoistnym. Z faktycznym władztwem charakteryzującym samoistne posiadanie mamy do czynienia zatem wówczas, gdy określona osoba znajduje się w sytuacji, która pozwala jej na korzystanie

z rzeczy i to w taki sposób, jakby miała do niej prawo własności.

Sąd I instancji uznał, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy w sposób jednoznaczny wskazuje, że w ramach uwłaszczenia początkowo uznano jedynie S. K. (2) jako właściciela nieruchomości położonej w W. o pow. (...) ha. Od powyższego odwołała się żona - M. K. (2), albowiem ona również pracowała w tym gospodarstwie i czyniła na nie nakłady. Wobec przeprowadzonego postępowania odwoławczego, decyzją z dnia 5 września 1977 r. stwierdzono, że S. i M. małż. K. stali się właścicielami nieruchomości rolnej, o której mowa powyżej.

Sąd podkreślił, że co prawda M. K. (3) mieszkał z rodzicami, pomijając okresy służby wojskowej i przebywania kilka miesięcy na (...), ale nigdy formalnie bądź nieformalnie nie przekazano mu gospodarstwa. On również się o to nie ubiegał. Od decyzji uwłaszczeniowej w przedmiocie ustanowienia właścicielem S. K. (2) oraz od wydanej w późniejszym okresie decyzji stwierdzającej, że małżonkowie K. łącznie stali się właścicielami nieruchomości, także się nie odwołał. Należało więc przyjąć, iż rozstrzygnięcie, zwłaszcza zawarte w ostatniej z decyzji, akceptował. Zarówno wnioskodawczyni jak

i świadkowie stwierdzili, że o sprawach związanych z nieruchomością decydowali S.

i M. małż. K.. M. K. (3) pomagał w gospodarstwie, jednak nie władał nim jak posiadacz samoistny i nie decydował o nim w żaden sposób. Nie można było zatem podzielić stanowiska Z. P., że rodzice przekazali gospodarstwo rolne na rzecz syna. Sąd nie dał wiary zeznaniom uczestniczki Z. P. w tym zakresie, ponieważ były sprzeczne z całym zgromadzonym

materiałem dowodowym. W szczególności przeczą temu dokumenty w postaci oświadczeń woli samych rodziców, składane w postępowaniu administracyjnym w latach 70-tych, ale i zeznania świadka J. O. (1), bliskiego kolegi M. K. (3), który jednoznacznie zeznał, że rodzice zamierzali przekazać synowi M. gospodarstwo (czas przyszły). Świadek nie słyszał natomiast, aby faktycznie to uczynili. Jedyne uczestniczka Z. P. tak twierdziła, czemu konsekwentnie zaprzeczały pozostałe siostry. Także zachowanie M. K. (3) nie potwierdzało powyższego, skoro sam nie ubiegał się o uwłaszczenie i nie kwestionował decyzji wydanych w postępowaniu administracyjnym. Nie sposób zatem przyjąć, że czuł się właścicielem nieruchomości.

Sąd powołał się na treść art. 8 ustawy z dnia 26 marca 1982 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz o uchyleniu ustawy o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych, zgodnie z którym sprawy o stwierdzenie nabycia własności nieruchomości przez posiadacza samoistnego oraz o odroczenie terminu zapłaty należności z tytułu nabycia własności nieruchomości, nie zakończone w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy ostateczną decyzją terenowego organu administracji państwowej, podlegają rozpoznaniu w trybie określonym tą ustawą, jeżeli przepisy poniższe nie stanowią inaczej. Sprawy takie przekazuje się niezwłocznie właściwym sądom. Odwołania od decyzji terenowego organu administracji państwowej stopnia podstawowego w sprawach, o których mowa w § 1, przekazuje się właściwym sądom jako drugiej instancji w tych sprawach. Do postępowania przed przekazaniem odwołania właściwemu sądowi, do terminu jego wniesienia, podstawy oraz formy stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego. Odwołanie wnosi się do sądu za pośrednictwem organu, który wydał decyzję.

Powyższa regulacja oznacza, że kontynuacja postępowań w sprawach niezakończonych prawomocną decyzją odbywa się przed sądem, który „zastępuje” organ administracyjny (por. np. wyrok WSA w Gdańsku z 25.07.2013r, II SA/Gd 380/13 i wyrok WSA w Rzeszowie z dnia 11.10.2005r., II SA/Rz 793/04).

Sąd wskazał na stanowisko Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim wyrażone w uzasadnieniu postanowienia z dnia 24 czerwca 2021 r., albowiem w ocenie tegoż Sądu sprawa nie została prawomocnie i ostatecznie zakończona przed organem administracji państwowej. Organ I instancji winien w myśl powołanego przepisu sprawę przekazać do dalszego rozpoznania właściwemu Sądowi Rejonowemu. Dopiero po przekazaniu sprawy przez organ administracyjny, możliwym będzie kontynuowanie niedokończonego postępowania uwłaszczeniowego. Stanowiskiem tym niniejszy Sąd jest związany.

Mając na uwadze przytoczone przepisy prawa, a także argumentację wyrażoną powyżej, którą Sąd Rejonowy w pełni podzielił, Sąd ten stwierdził, że S. i M. małżonkowie K. nabyli z dniem 4 listopada 1971 r. do wspólności majątkowej małżeńskiej na podstawie art. 1 pkt 1 ustawy z 26 października 1971 r. o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych własność nieruchomości położonej w W., gmina T., obręb(...), o powierzchni (...) ha, oznaczonej w ewidencji gruntów numerem działki (...), opisanej na mapie sporządzonej dnia 18 stycznia 2022 r. przez J. B., dla której w Sądzie Rejonowym w Piotrkowie Trybunalskim nie ma urządzonej księgi wieczystej ani założonego zbioru dokumentów (punkt 1 postanowienia).

O kosztach postępowania Sąd orzekł w punkcie 2 postanowienia, w oparciu o treść art. 520 § 1 k.p.c.

Apelację od powyższego postanowienia wniosła Z. P., skarżąc orzeczenie w całości.

Zaskarżonemu postanowieniu zarzuciła:

1. obrazę przepisów prawa procesowego, które mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy, to jest:

a/ art. 199 pkt 1 kpc w zw. z art. 13 kpc przez merytoryczne rozpoznanie wniosku w sytuacji gdy wniosek podlegał odrzuceniu z uwagi na fakt, iż decyzja z dnia 5 września 1977r (...)Komisji (...) Nr (...) była decyzją kończącą postępowanie administracyjne zaś przyjęcie, iż miała ona charakter kasacyjny nie da się pogodzić z treścią tej decyzji,

b/ art. 397 § 2 kpc w zw. z art. 386 § 6 kpc przez przyjęcie, że Sąd jest związany stanowiskiem Sądu Okręgowego II Wydział Cywilny w P. wskazanym w uzasadnieniu postanowienia z dnia 24 czerwca 2021r, w sprawie Sygn. akt II Cz 98/21, podczas gdy postanowieniem tym sąd drugiej instancji oddalił zażalenie a zatem postanowienie to nie należy do kategorii postanowień o których mowa w art. 386 § 6 kpc,

c/ art. 233 kpc przez zaniechanie przez Sąd dokonania wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego a także przez błędną, sprzeczną z zasadami logiki i doświadczeniem życiowym ocenę materiału dowodowego, polegającą na odmówieniu wiary zeznaniom uczestniczki Z. P., w których twierdziła, że rodzice przekazali przedmiotowe gospodarstwo na rzecz syna M. K. (3) i to on był jego samoistnym posiadaczem na datę 4 listopada 1971r tylko dlatego, że przeczyły temu pozostałe siostry i w sytuacji gdy zeznał Z. P. nie wykluczały zeznania J. O. (2) ani okoliczność, że M. K. (3) sam nie występował o uwłaszczenie ani też nie kwestionował decyzji wydanych w postępowaniu uwłaszczeniowym;

2. sprzeczność istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego przez przyjęcie, że decyzja (...) Komisji (...) z dnia 5 września 1977r, Nr (...) nie jest merytoryczną decyzją ostateczną a ponadto przez przyjęcie, że S. i M. małżonkowie K. byli samoistnymi posiadaczami przedmiotowego gospodarstwa rolnego w dacie 4 listopada 1971r choć okoliczność ta budzi wątpliwości na tle zeznań wnioskodawczyni i uczestniczek oraz świadka J. O. (2) a także przez niewyjaśnienie czy a jeśli tak to na podstawie jakiej nieformalnej umowy S. i M. małżonkowie K. objęli przedmiotową nieruchomość w samoistne posiadanie;

3. naruszenie prawa materialnego przez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, tj.:

a/ art. 8 § 1 ustawy z dnia 26 marca 1982r o zmianie ustawy Kodeks Cywilny i uchyleniu ustawy o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych (Dz. U. Nr 11, poz. 81) przez przyjęcie, że w przedmiotowej sprawie mamy do czynienia ze sprawą niezakończoną w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy, ostateczną decyzją, która w związku z tym podlega rozpoznaniu w trybie określonym tą ustawą pomimo tego, że przeczy temu wprost treść decyzji (...)Komisji (...) z dnia 5 września 1977r, Nr (...), gdzie w pkt. 2 stwierdzono, że S. i M. małż. K. stali się właścicielami nieruchomości rolnej o pow. (...) ha położonej w W. a organowi I instancji zlecił wydanie już prawomocnego aktu własności zgodnie z zaleceniem wym. w pkt. 2,

b/ art. 1 pkt 1 Ustawy z 26 października 1971r o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych, przez stwierdzenie, że S. i M. małżonkowie K. nabyli z dniem 4 listopada 1971r, do wspólności ustawowej małżeńskiej, własność nieruchomości szczegółowo opisanej w pkt 1 postanowienia, pomimo, iż Sąd zupełnie nie ustalił, czy a jeśli tak to na podstawie jakiej nieformalnej umowy osoby te objęły w posiadanie przedmiotową nieruchomość.

Wskazując na powyższe zarzuty apelantka wniosła o zmianę zaskarżonego postanowienia przez odrzucenie wniosku, ewentualnie o zmianę zaskarżonego postanowienia przez oddalenie wniosku, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Wnioskodawczyni M. K. (1) i D. K. wniosły o oddalenie apelacji.

W toku postępowania apelacyjnego zmarła uczestniczka H. Z. 9akt poświadczenia dziedziczenia k. 229), co skutkowało zawieszeniem postępowania na podstawie art. 174 § 1 pkt 1 k.p.c. (postanowienie z dnia 4 października 2023 r. k. 223), a następnie jego podjęcie z udziałem następców prawnych zmarłej uczestniczki – S. K. (3) i K. Z. k. 233).

Wymienieni wyżej uczestnicy nie zajęli stanowiska w sprawie.

Sąd Okręgowy dodatkowo ustalił:

W dniu 3 czerwca 2014 r. przed Sądem Rejonowym w Piotrkowie Trybunalskim zawisła sprawa z wniosku M. K. (4) o zasiedzenie nieruchomości położonej

w W. oznaczonej w ewidencji gruntów numerem działki (...) i powierzchni (...) ha. Wniosek złożyła radca prawny legitymująca się pełnomocnictwem z dnia 20.04.2014 r. W tym czasie M. K. (3) z powodu zaburzeń pamięci i wypowiedzanych treści urojonych przebywał na leczeniu szpitalnym w (...) z rozpoznaniem: Ołepienie w chorobie A..

Tocząca się równolegle sprawa o ubezwłasnowolnienie M. K. (4) zakończyła się jego częściowym ubezwłasnowolnieniem. Postępowanie w tej sprawie, wobec śmierci M. K. (4) w dniu (...) r., zostało zawieszono postanowieniem z dnia 4 października 2016 r., a następnie umorzono postanowieniem z dnia 29.10.2021 r.

/dowód w aktach sprawy I Ns 948/14 : - wniosek k. 2 – 4 ,

- pełnomocnictwo k. 5,
- karta leczenia szpitalnego k. 30,
- postanowienie k. 51,
- odpis skrócony aktu zgonu k. 82,
- postanowienia Sądu k. 89, 103/.

Sąd Okręgowy zważył , co następuje:

Apelacja jest częściowo zasadna.

Na wstępie należy zauważyć, że w sentencji skarżonego postanowienia błędnie wpisano nazwisko nabywców nieruchomości, z pominięciem orzeczenia zapadłego w załączonej sprawie I Ns 1479/14. Powyższą omyłkę Sąd II instancji sprostował w trybie art. 350 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

Zarzut apelacji naruszenia art. 199 pkt 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. pozostaje poza zakresem badania przez sąd odwoławczy w ramach apelacji. Sąd Okręgowy podziela przeważający w doktrynie (zob. Komentarz do art. 222 k.p.c. pod red. Rylski 2023, Legalis; Komentarz do art. 222 k.p.c. pod red. Szanciło 2023, Legalis; P. Grzegorzczuk, Immunitet,

s. 416) i poparty orzecznictwem pogląd o związaniu sądu II instancji swoim wcześniejszym postanowieniem o oddaleniu zażalenia na odmowę odrzucenia pozwu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8.04.2009 r., V CSK 405/08, OSNC-ZD 2010, Nr B, poz. 44; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27.09.2002 r., IV CKN 1320/00, OSG 2003, Nr 6, poz. 50; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15.05.2014 r., IV CSK 470/13, Legalis; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6.08.2014 r., I CZ 49/14; Legalis). Szczegółowo odniósł się do tej kwestii Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 maja 2014 r., IV CSK 470/13 wskazując: „ Sąd drugiej instancji jest związany postanowieniem oddalającym zarzut, którego uwzględnienie uzasadniałoby odrzucenie pozwu wtedy, jeżeli sam je wydał, tj. nie ma on możliwości odrzucenia pozwu z powodu braku tej przesłanki, której istnienie poprzednio stwierdził, oddalając zażalenie na postanowienie odmawiające odrzucenia pozwu. Jest także związany poglądem prawnym dotyczącym jej kwestii wyrażonym na podstawie art. 386 § 6 k.p.c.

W innych wypadkach sąd drugiej instancji może przełamać moc wiążącą postanowienia sądu pierwszej instancji”.

Wbrew twierdzeniom apelantki postanowieniem wydanym na podstawie art. 222 k.p.c. związany jest także sąd I instancji, który je wydał, a więc nie może w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie odmiennie dokonać oceny rozstrzygniętego uprzednio w nim zarzutu, chyba że doszło do zmiany okoliczności sprawy (za. W. Siedleckim, Nieważność procesu cywilnego, str. 106).

Reasumując, w niniejszej sprawie sądy obu instancji uznały zarzut niedopuszczalności drogi sądowej za niezasadny i Sąd odwoławczy, będąc związany swoim wcześniejszym postanowieniem z dnia 23 czerwca 2022 r. sygn. akt II Cz 126/22, nie mógł ponownie zająć się tą kwestią ani z urzędu ani w drodze zarzutu apelacyjnego.

Zupełnie niezrozumiałym jest zarzut apelacji naruszenia art. 397 § 2 k.p.c., który to przepis odnosi się do sytuacji sporządzania uzasadnienia z urzędu i na wniosek od postanowień wydanych na skutek rozpoznania zażalenia.

Nie podlega uwzględnieniu zawarty w apelacji zarzut naruszenia prawa procesowego – art. 233 § 1 k.p.c.

Stwierdzić należy, że strona która podnosi taki zarzut i chce podważyć ocenę dowodów, nie może ograniczyć się do przedstawienia własnej oceny, nawet jeśli jej ocena jest przekonująca. Konieczne jest bowiem wskazanie istotnych błędów logicznego rozumowania, sprzeczności oceny z doświadczeniem życiowym, braku wszechstronności rozważenia zebranego materiału dowodowego. Przedstawiona w apelacji ocena materiału dowodowego, odmienna od oceny Sądu I instancji, stanowi jedynie polemikę i nie odnosi skutku. Sędziowskiej ocenie dowodów nie można bowiem przeciwstawić własnej oceny. Konieczne jest wskazanie przyczyn, dla których w tej konkretnej sprawie ocena dowodów nie spełnia reguł wskazanych w art. 233 § 1 k.p.c. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27.08.2002 r., II CKN 817/00, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23.01.2001 r., IV CKN 970/00).

Konsekwencją naruszenia przepisu art. 233 § 1 k.p.c. winno być zatem dokonanie nieprawidłowych ustaleń faktycznych. Tymczasem w przedmiotowej sprawie nie zaistniała taka okoliczność. Sąd Rejonowy w sposób wszechstronny i szczegółowy przeanalizował zgromadzony w sprawie materiał dowodowy i poddał go ocenie, której nie można przypisać dowolności czy braku logiki. Ustalenia te Sąd Okręgowy uznaje za prawidłowe i przyjmuje za własne, uzupełniając o fakty ustalone w toku postępowania apelacyjnego.

Wbrew twierdzeniom apelantki Sąd I instancji wyprowadził prawidłowe wnioski z zeznań świadka J. O. (1). Świadek w żadnym momencie nie potwierdził, że nieruchomości objęta wnioskiem została darowana M. K. (4) przez rodziców w latach 60- tych i w dacie 4 listopada 1971 był on jej samoistnym posiadaczem.

Świadek zeznał wprost: „On tylko mówił, że rodzice zamierzają mu przekazać. (...) Nie mówił nigdy, że już mu przekazali. (...) Od rodziców M. nigdy nie słyszałem, żeby przekazali mu gospodarstwo”.

Okoliczności podnoszonych przez Z. P. nie potwierdziły pozostałe wnioskodawczynie przesłuchane w sprawie, zdecydowanie zaprzeczył im świadek J. K. (2), a sama zainteresowana nie wystąpiła z dalszą inicjatywą dowodową. Tym samym podnoszone przez apelantkę twierdzenia jawią się jako czysto polemiczne. Wersji Z. P. sprzeciwiają się także ustalenia zawarte w dokumentach uwłaszczeniowych i sam przebieg administracyjnego postępowania uwłaszczeniowego, czynności podejmowane przez jego uczestników – M. i S. małżonków K., świadczące o wykonywaniu przez nich faktycznego władztwa nad nieruchomością i ich woli posiadania jak właściciel.

Twierdzenia forsowane w niniejszej sprawie przez Z. P. znalazły się także w uzasadnieniu wniosku w sprawie o zasiedzenie sygn. akt I Ns 948/14, ale ze względu na czas i okoliczności założenia tamtej sprawy nie można przypisać im przymiotu wiarygodności.

Rację ma natomiast skarżąca zarzucając naruszenie art. 1 ust 1 ustawy z dnia 26 października 1971 r. o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych.

Niewątpliwie w celu wypełnienia ustawowych przesłanek z powołanego wyżej przepisu konieczne jest wykazanie w jaki sposób nastąpiło objęcie w posiadanie nieruchomości przez rolnika, tj. czy nastąpiło na podstawie jednej z umów wskazanych w tym przepisie.

W przeciwnym razie ustawodawca kieruje wprost do art. 1 ust. 2 ustawy, co oznacza konieczność wykazania odpowiednio długiego czasu posiadania (5 lat, a w przypadku uzyskania posiadania w złej wierze – 10 lat).

Zgodzić się należy ze skarżącą, że z poczynionych przez Sąd I instancji ustaleń nie wynika, na podstawie jakiej umowy S. i M. małżonkowie K. objęli nieruchomości w posiadanie. Materiał dowodowy pozwala natomiast na stwierdzenie faktu długoletniego samoistnego posiadania przez wyżej wymienionych, tj. spełnienia wymogów z art. 1 ust. 2 ustawy z 26 października 1971 r. o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych, co koresponduje z treścią decyzji(...) Komisji (...) z dnia 5.09.1977 r. nr (...) i jej uzasadnieniem.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. zmienił zaskarżone postanowienie w punkcie pierwszym w ten sposób, że jako podstawę stwierdzenia nabycia własności nieruchomości wskazano art. 1 ust. 2 powołanej w wyżej ustawy.

W pozostałym zakresie apelacja jako bezzasadna podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na podstawie art. 520 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

Agata Kowalska